

Patarimai kaip padėti mokytis vaikams,
turintiems skirtingus poreikius ir galimybes

Lietuvos negalios organizacijų forumas yra organizacija.

Ji vienija kitas, Lietuvoje dirbančias ir įvairias negalias atstovaujančias organizacijas.

Lietuva 2010 metais pasirašė Jungtinių Tautų Žmonių su negalia konvenciją.

Šalys, pasirašiusios šią konvenciją, turi laikytis aprašytų taisyklių.

Konvencijoje yra 24 straipsnis, kuriame parašyta,

kad visi žmonės turi turėti vienodas galimybes mokytis.

Iki šiol matome, kad Lietuvoje vis dar per daug vaikų

negali mokytis kartu su savo bendraamžiais.

Šis leidinys skirtas pasidalinti geriausia praktika ir patarimais,

kaip įtraukti skirtingų poreikių vaikus į bendrąjį ugdymą.

Įtraukusis ugdymas yra tada,

kai visi vaikai, kurie turi kokią nors negalią

ir vaikai, kurie neturi negalios, mokosi kartu.

Leidinyje rasite informacijos apie:

- skirtingus individualius mokinių poreikius,
- trumpus patarimus, kaip jiems padėti mokytis kartu su visais mokiniais.

Kaip mokyti mokinius, kurie turi klausos negalią

Klausos negalia yra tada, kai žmogus negirdi arba blogai girdi.

Žmonės, turintys klausos negalia:

- gali mokėti Lietuvių gestų kalbą,
- turėti klausos aparatą,
- turėti kochlearinį implantą. Tai yra elektroninis įrenginys, kurį žmogui įdeda chirurgas.

Mokiniai, turintys klausos negalią, turi daug stiprybių:

- geriau prisimena informaciją, kuri pateikiama paveikslėliais,
- pastebi ir prisimena mažas detales,
- mato platesnį vaizdą.

Mokiniams, turintiems klausos negalią, bus lengviau, jeigu pamokoje:

- klasėje bus pakankamai šviesu,
- bus daug iliustracijų ir gerai matomų mokymosi priemonių,
- mokytojas kalbės trumpais sakiniais,
- užduotys bus pateikiamos tik raštu ar paveikslėliais,
- mokytojas nevaikščios po klasę ir mokinys visada matys mokytojo lūpas,
- mokytojo padėjėjas mokės Lietuvių gestų kalbą,

Kai pamokoje vyksta diskusija, yra labai svarbu kad:

- stalai būtų išdėstyti **U** raidės forma
- mokytojas įvardintų kas kalba,
- visi kalbėtų po vieną.

Kaip mokyti mokinius, kurie turi regos negalią

Mokinys turintis regos negalią:

- gali visai nematyti. Tai vadinama aklumu.
- gali blogai matyti. Tai vadinama silpnaregyste.

Kartais regėjimo stiprumas kinta dienos metu, tai irgi gali atsiliepti mokymuisi.

Neregius galima mokyti Brailio raštu ir liečiamomis priemonėmis. Brailio raštas yra specialus raštas akliems žmonėms, neregiam. Jis sudarytas iš iškilų taškelių, kuriuos galima pajusti pirštais. Kiekvienas taškelių derinys reiškia raidę, skaičių ar skyrybos ženklą.

Silpnaregius mokyti galima naudojant raidžių ir skaičių didintuvus, pritaikant reikalingą apšvietimą.

Žmonės, turintys regos negalią ne visada įsivaizduoja mums suprantamus dalykus, todėl reikia jiems padėti suformuoti vaizdinius.

Mokytojams labai svarbu išsiaiškinti su tėvais ar:

- vaikas mato, kas parašyta ant lentos?
- perskaito 16 šrifto dydžio raides?
- reikalingas papildomas apšvietimas?
- klauso garsinių knygų?
- moka skaityti Brailio raštu?
- naudoja ekrano skaitymo programas?

Mokytojams, mokantiems mokinius su regos negalia, turi padėti tiflopedagogas.

Tiflopedagogas yra specialistas, kuris padės mokiniams pritaikyti:

- individualias mokymosi priemones,
- technines priemones,
- geriausiai mokymuisi skirtus informacijos prieinamumo būdus.

Mokiniams, su regos negalia svarbu ugdyti savarankiškumo įgūdžius:

- atlikti kasdienines veiklas be papildomos pagalbos,
- orientuotis mokykloje ir kitose erdvėse,
- naudotis baltąja lazdele,
- patiems naudotis techninės pagalbos priemonėmis.

Kaip mokyti mokinius, kurie turi įvairiapusių raidos sutrikimus

Autizmas ar autizmo spektro sutrikimas yra nematoma negalia.

Autistiški gali būti ir berniukai ir mergaitės.

Autistiškiems mokiniams būdinga:

- pasikartojantys judesiai,
- jaučiamas nerimas,
- kitoks bendravimas
- kitoks įvykių eigos supratimas ir įvertinimas.

Norint autistiškam mokiniui gerai jaustis klasėje, reikia:

- žinoti kasdieninę nuoseklią darbo tvarką, tai yra pamokos planą,
- žinoti visos dienos tvarkaraštį, atkreipti dėmesį į pasikeitimus,
- suprasti darbo pradžios ir pabaigos ženklus,
- žinoti kokios yra vizualinės sutartys, tai yra paskatinimai užbaigus užduotį,
- turėti asmeninį asistentą, kuris laiku suprastų jų poreikius.

Autistiškam mokiniui labai svarbu pritaikyta mokymosi aplinka, tai yra:

- individuali ir pastovi sėdėjimo vieta,
- priemonės, sumažinančios triukšmą, pavyzdžiui ausinės,
- specialios, tam mokiniui pritaikytos sensorinės mokymosi priemonės,
- ramybės erdvė
- supaprastinti užduočių tekstai
- skirti daugiau laiko skirti užduočių ir atsiskaitymų atlikimui.

Kaip mokyti mokinius, kurie turi intelekto negalia

Intelektu negalia yra įgimta negalia.

Ji nustatoma atliekant intelekto testus.

Mokiniams su intelekto negalia būna sunku:

- išmokyti naujų dalykų,
- atidžiai atlikti užduotis,
- atlikti užduotis, kuriose yra perkeltinė prasmė,
- orientuotis naujose aplinkose,
- prisitaikyti prie įprastų bendravimo normų.

Mokiniams su intelekto negalia yra lengviau mokytis mažesnėse klasėse.

Dažnai reikalinga asmeninė mokytojo padėjėjo pagalba pamokų metu.

Mokymosi užduotys turi būti:

- individualios kiekvienam vaikui,
- parengtos lengvai suprantama kalba,
- parenkamos pagal reikalingos pagalbos poreikį.

Atliekant patikrinamuosius darbus, mokiniams su intelekto negalia, siūlome skirti daugiau laiko užduočių atlikimui.

Mokiniams su intelekto negalia sunku orientuotis patalpose,

todėl svarbu, kad bendros erdvės ir klasės

būtų pažymėtos simboliais arba spalvomis.

Tai padės lengviau atpažinti ir prisiminti mokyklos vietas.

Pavyzdžiui, sporto salę ar valgyklą.

Mokymuisi klasėje padeda parinkta teisinga sėdėjimo vieta.
Geriausiai pirmas arba paskutinis suolas, jeigu reikia daugiau pagalbos.
greičiau sudomina vaikus ir padeda prisiminti informaciją.

Mokiniai su intelekto negalia dažnai domisi įvairiomis temomis.
Mėgsta muziką, dailę ir sporto užsiėmimus.
Siūlome neatsisakyti mokytis užsienio kalbų, geografijos ar istorijos.

Dauguma vaikų su intelekto negalia mokosi iš bendraamžių.
Stebi jų elgesį ir kopijuoja.
Dalyvavimas būreliuose ir įvairiose veiklose,
labai padeda vaikams su intelekto negalia tapti savarankiškais.

Kaip mokyti mokinius, kurie turi judėjimo negalia

Judėjimo negalia gali būti įgimta arba įgyta.

Mokiniai su judėjimo negalia gali lėčiau vaikščioti arba judėti su:

- neįgaliojo vežimėliu,
- vaikštyne,
- ramentais.

Kad visiems mokiniams, mokytojams ar tėvams būtų patogiau judėti, mokyklos turi būti pritaikytos pagal Universalaus dizaino principus.

Universalaus dizaino pavyzdžiai yra tokie:

- Ta pačia aplinka gali naudotis įvairias galimybes turintys žmonės.

Turi būti nuolydžiai, patogūs įvažiavimai į klases, liftai.

- Tinkamo pločio praėjimai tarp stalų, kad galėtų pravažiuoti su vežimėliu.
- Pritaikyti bei reguliuojami stalai ir kėdės.
- Pažymėti skirtingomis spalvomis įvažiavimai į valgyklą ar sporto salę.
- Informacija pateikiama prieinamais formatais. Pavyzdžiui, Brailio raštu ar garsiniu būdu pateikiama kaip rasti liftą ar keltuvažį.
- Pritaikytos tualetų patalpos.
- Automatiškai atsidarančios durys.
- Pritaikytos parkavimo vietos, kai mokinį reikia iškelti arba su vežimėliu įvežti į automobilį.

Mokiniams su judėjimo negalia gali būti sunku rašyti arba piešti.

Todėl užduotis atlikti patogiau su kompiuterio ar kitų techninių priemonių pagalba.

Mokiniam su judėjimo negalia gali reikėti patalpos, kurioje reikės padėti atlikti medicinines ar asmenines priežiūros poreikius.

Mokiniai su judėjimo negalia nori ir gali mokytis kartu su visais, o jiems pritaikytos mokyklos bus patogios visiems mokyklos mokiniams, mokytojams arba tėvams, turintiems judėjimo sunkumų.

